

УДК 371

*Базиль Людмила Олександрівна,
Інститут післядипломної педагогічної освіти,
Київський університет імені Бориса Грінченка
кандидат педагогічних наук, доцент*

РЕАЛІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ М. КИЄВА

Статтю присвячено висвітленню основних досягнень і проблемних моментів в організації і проведенні дослідно-експериментальної роботи у навчальних закладах м. Києва, що цілісно формують загальне уявлення про стан інноваційного розвитку столичного освітнього простору. Висвітлено динаміку та географію проведення педагогічних експериментальних досліджень регіонального рівня за період з 2013 до сьогодні. Обґрунтовано окремі механізми інноваційного поступу столичної освіти на основі вивчення реалій упровадження педагогічних нововведень в освітню практику, виокремлення чинників активності навчальних закладів у проведенні дослідно-експериментальної роботи.

***Ключові слова:** дослідно-експериментальна робота, освітні інновації, інноваційний розвиток загальноосвітніх навчальних закладів, інновації.*

***Постановка й обґрунтування актуальності проблеми.** На сучасному етапі цивілізаційного прогресу, зумовленому динамічним розвитком новітніх інформаційних технологій, кардинальними трансформаціями у визначенні пріоритету ціннісних орієнтирів життєдіяльності, становленням інтелектуально-творчого суспільства, успішно самореалізуватися може лише творча особистість із інноваційним критичним мисленням. У зв'язку з цим, загострилася проблема цілісного творення якісно нової системи освіти, пріоритетною ознакою якої має бути інноваційність. Важливо зрозуміти, що в*

освітньому просторі наразі паралельно функціонують традиційна та інноваційна стратегії організації освітнього процесу в навчальних закладах. Функціонування навчального закладу за стратегією традиційного навчання відбувається в «кількісному вимірі» й передбачає врахування у проектуванні траєкторії розвитку закладу особливостей «зони найближчого розвитку», а тому, як правило, не відповідає цивілізаційним викликам, не задовольняє соціокультурні запити і потреби як роботодавців, так і окремих особистостей щодо якості освітньої підготовки. Стратегія ж інноваційного навчання мала б забезпечувати постійний прогрес навчального закладу, стимулювати інноваційну педагогічну діяльність, позитивно впливати на формування в кожного суб'єкта освітнього процесу готовності до динамічних перетворень і здатності працювати в команді шляхом розкриття і розвитку індивідуально-особистісних потенційних ресурсів (здібностей, креативності, творчого критичного мислення).

Громадськість наразі чітко усвідомлює, що традиційні стратегії, моделі, форми, технології, методики та засоби вже повністю не можуть задовольнити соціокультурні запити вітчизняного, демократично налаштованого суспільства, потреби роботодавців і кожної особи зокрема, не забезпечують своєчасної підготовки людини до повноцінного життя у майбутньому, яке постійно ставить перед людством нові глобальні проблеми.

Пошук і проектування шляхів розв'язання таких суперечливих питань обумовлює перспективні напрями розвитку столичного освітнього простору, в якому викристалізувалася суспільна позиція, що розроблення і впровадження в освітню практику педагогічних нововведень є необхідною умовою успішного функціонування навчального закладу.

Зважаючи на це, актуальності набуває дослідження реалій розвитку інноваційного освітнього простору м. Києва, що уможливить об'єктивність визначення досягнень і недоліків розроблених та впроваджених педагогічних новотворів, розкриття закономірностей і механізмів організації й здійснення

дослідно-експериментальної роботи як пріоритетної форми провадження інноваційної діяльності в освіті.

Аналіз наукових досліджень. Освітні інновації як проблема наукового дискурсу з минулого сторіччя перебуває у фокусі пильної уваги вітчизняних філософів, педагогів, психологів, методистів. Питання, пов'язані із моделюванням стратегій, проектуванням траєкторій, структур, визначення закономірностей функціонування інноваційних процесів у педагогічних системах входять до кола наукових інтересів В. П. Андрущенка, Н. М. Бібік, А. М. Гуржія, М. Б. Євтуха, С. Ф. Клепка, В. Г. Кременя, В. І. Лугового, О. Я. Савченко, П. Ю. Сауха та ін. Історико-педагогічні аспекти функціонування та поширення освітніх інновацій висвітлено у працях Б. Бімбада, В. І. Загвязинського, І. П. Підласого, Л. С. Подимової, В. О. Сластьоніна та ін. Проблеми моніторингу інноваційних освітніх процесів розкрито у розвідках Л. М. Ващенко, Л. І. Даниленко, О. Б. Орлова та ін., змісту і результатів освітньої інноваційної діяльності – в публікаціях І. М. Дичківської, Н. І. Клокар, С. О. Сисоєвої, Л. Л. Хоружої та ін.

Однак уявлення освітянської громади щодо понять «інноваційність» та «інноваційний розвиток освітнього простору навчального закладу» залишається доволі невизначеним, а множинність дефініцій педагогічної категорії «інновація» ускладнює адекватність розуміння його семантично-змістового навантаження принагідно до функціонування освітньої установи. Наразі трапляються непоодинокі випадки, у яких кожне нововведення, незалежно від рівня його результативності, репрезентується як інновація (наприклад, «Комунікативно-діяльнісне спрямування навчального процесу з формування у школярів готовності до іншомовного діалогічного спілкування», «Організація профільного та допрофесійного навчання учнів старшої школи на базі вищого професійного училища», «Формування творчої самостійності учнів у навчально-виховному процесі ліцею» тощо). У зв'язку з цим постала необхідність уточнення змістового наповнення поняття «інноваційність» щодо прогресу навчального закладу.

Мета статті. Об'єктивна необхідність проектування інноваційного розвитку столичного освітнього простору і підвищений інтерес наукової громадськості до обґрунтування сутності, з'ясування механізмів інноваційного поступу систем освіти спонукав до вивчення реалій упровадження педагогічних нововведень у практику столичної освіти, виявлення чинників активності навчальних закладів у проведенні дослідно-експериментальної роботи.

Виклад основного матеріалу. Термін «інноваційність» є похідним від лексеми «інновація» (лат. «*innovation*»), що в перекладі з англійської означає: нововведення, раціональна пропозиція щодо зміни технології, організаційної стратегії виробництва загалом чи продукту зокрема, спрямованої на досягнення більш високих результатів відповідного процесу або вироблення нової цінності. Відповідно до означеного, у чинному на тепер «Положенні про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» сформульовано дефініції понять «інноваційна освітня діяльність», «освітні інновації», чітко визначено об'єкти інноваційної освітньої діяльності.

На основі студіювання наукових розвідок К. О. Баханова, В. М. Вакуленка, Л. М. Ващенко, Л. І. Даниленко, В. Г. Кременя, П. Ю. Сауха, С. О. Сисоєвої, Л. Л. Хоружої, Г. Д. Щекатунової та ін., осмислення сутності цивілізаційних і соціокультурних процесів, практичного досвіду діяльності навчальних закладів у проведенні дослідно-експериментальної роботи, аналітичного огляду положень нормативних документів, публікацій педагогів-практиків, тематично пов'язаних із дослідженням освітніх інновацій, сформувалося уявлення про суть інноваційних процесів в освітянському просторі загалом і в системі столичної освіти зокрема. Так, *на гуманітарному й соціокультурному рівнях* інноваційність визнається пріоритетною характеристикою становлення і розвитку постіндустріальної цивілізації, та проявляється у розробці нових проектів і їх запровадженні в усі галузі життя суспільства. *На нормативному, конвенційному рівні* освітні інновації репрезентовано як нормативно регульовану процедуру постійного оновлення освітньої галузі й кінцевий результат використання новотвору з метою

підвищення якості освітнього процесу й отримання економічно вигідного, соціального, науково-технічного, екологічного чи іншого ефектів. *На науково-методологічному й навчально-методичному рівнях* освітні інновації бачаться як реалізоване в освітньому просторі нововведення (у структурі закладів освіти, змісті, формах, технологіях, методиках, методах, прийомах, засобах навчальної діяльності і виховання особистості, у змісті й формах організації управління освітньою системою, у підходах до соціальних послуг в освіті, що суттєво підвищує якість, ефективність і результативність професійної підготовки фахівців).

Прикметно, що педагогічні працівники навчальних закладів розуміють, що новація – це, власне, засіб (новий навчальний курс, організаційна структура закладу чи форма навчальної діяльності, технологія, методика, метод, прийом, підхід, засіб, програма тощо), інновація ж – це процес його практичного освоєння у конкретному середовищі [1; 3; 5; 9; 10]. Підтримуємо позицію більшості дослідників, що відмінною характеристикою освітніх інновацій має бути високий рівень новизни, зорієнтованої на поліпшення рівня якості освітнього процесу, яка може відображатися крізь призму освітніх систем, окремих складників освітнього процесу, освітні технології, наукові і науково-методичні розробки, технічні пристрої і установки для освітніх інституцій, й обумовлюватися вимогами чинних нормативно-правових документів, що регламентують діяльність освітніх інституцій.

Наразі практикують такі основні стратегії поступу навчального закладу: «стратегія системних змін», спрямована на всебічну реконструкцію навчального закладу, стосується всіх складових освітнього простору (стратегічної мети, завдань, структурної моделі, змісту, особливостей і форм організації освітніх процесів, технологій, методик тощо), всіх його підсистем, міжсистемних зв'язків; «стратегія модульних змін», зорієнтована на одночасне упровадження кількох комплексних педагогічних тематично і змістово різних новотворів; «стратегія локальних змін» націлена на одночасне цілісне

покращення освітнього простору шляхом використання раціоналізованих і оновлених підходів до здійснення освітнього процесу у навчальному закладі.

Провадження інноваційної діяльності всеукраїнського або регіонального рівня в столичному освітньому просторі відбувається згідно з вимогами «Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 листопада 2000 р. № 522, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 грудня 2000 р. за № 946/5167 та «Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20 лютого 2002 р. № 114, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 травня 2002 р. за № 428/6716 і передбачає апробацію освітніх інновацій і експериментальну перевірку ефективності можливостей використання в системі освіти:

- уперше створених, вдосконалених навчальних, освітніх, виховних, управлінських систем та їх складових, що має істотно покращити рівень якості освіти;

- галузевих освітніх стандартів, базового компонента дошкільної освіти, змісту середньої, професійно-технічної, позашкільної, вищої (і зокрема післядипломної) освіти (інваріантного – для експериментальних досліджень всеукраїнського рівня і варіативного – регіонального), загальнодержавного компонента змісту освіти, змісту освіти, нормативної частини змісту освіти;

- інноваційних форм організації освітнього процесу, навчальних технологій, методів, прийомів та засобів навчання, виховання та управління освітою;

- науково-, навчально-методичного, кадрового, матеріально-технічного та фінансового забезпечення навчально-виховного процесу у навчальних закладах;

- новітніх систем, альтернативних технологій, форм і методів підвищення кваліфікації керівних, педагогічних та науково-педагогічних працівників¹.

Провідною і найбільш поширеною формою упровадження педагогічних новацій в освітній простір визнано дослідно-експериментальну роботу, що реалізується переважно на всеукраїнському й регіональному рівнях і відзначається постійною динамікою, що відображено на рис. 1.

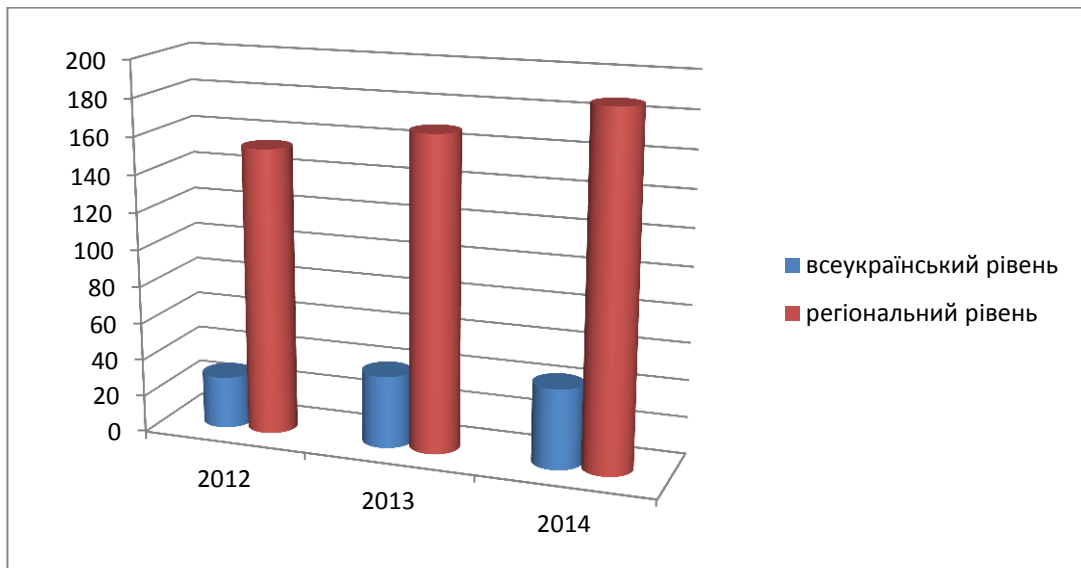

Рис. 1. Діаграма дослідно-експериментальних робіт регіонального і всеукраїнського рівнів (м. Київ)

Прикметно, що серед педагогічних колективів м. Києва щорічно зростає попит на проведення дослідно-експериментальних робіт. Зокрема, якщо у 2012 р. зафіксовано проведення 28-ми педагогічних експериментальних досліджень всеукраїнського рівня і 154-х – регіонального, то вже станом на 10 квітня 2015 р. – 45 дослідно-експериментальні роботи всеукраїнського рівня та 210 – регіонального.

На основі опитувань ініціаторів дослідно-експериментальної роботи та експертизи матеріалів експериментальних педагогічних досліджень регіонального рівня, що проводять співробітники науково-дослідної лабораторії

¹ Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00>

експериментальної педагогіки та педагогічних інновацій Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка було виявлено основні чинники провадження інноваційної діяльності в освітньому просторі:

- істотні трансформації філософського підґрунтя освітньої галузі, обумовлені актуальними ідеями людиноцентризму, персонологізації фахової діяльності, практико-зорієнтованості освіти і, разом із тим, прагматизму буття людини;
- акцентуація гуманістичності у взаємодії суб'єктів освітніх процесів;
- динамізм прогресу новітніх інформаційних і комунікаційних технологій, систем, ігнорування традиційних форм спілкування;
- усвідомлення педагогічними працівниками об'єктивної потреби щодо підвищення рівня їхньої активності й посилення відповідальності у виконанні професійної діяльності, спрямованої на розвиток інтелектуально-творчого потенціалу підростаючих поколінь;
- позиціонування інноваційності – як єдино можливого шляху успішного розвитку навчального закладу;
- необхідність виконання завдань міжнародних, державних галузевих і міських цільових програм;
- виявлення об'єктивних суперечностей між запитами громадськості (суспільство, батьки, учні) і реаліями освітнього процесу локального навчального закладу;
- розуміння потреби у впровадженні інновацій в освітній процес конкретного навчального закладу для вирішення суперечностей функціонування певної інституції чи їх мережі;
- усвідомлення потенціалу інноваційності для само здійснення суб'єктів освітнього процесу;
- наявність прогресивних інноваційних розробок, вагомих здобутків передового педагогічного досвіду й активно налаштованого творчого колективу педагогічних працівників.

Схвальним є досвід навчальних закладів щодо висвітлення успішних результатів перебігу дослідно-експериментальних робіт як у відкритому контенті (на сайтах експериментальних навчальних закладів, Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка), так і в періодичних часописах, інформаційно-методичних, аналітичних збірниках, а також у ході обговорень на конференціях, семінарах, тематичних дискусіях, засіданнях ініціативних творчих груп педагогічних кадрів, методичних об'єднань, педагогічних читаннях, фестивалях, форумах тощо. Серед найбільш питомих – заходи масштабного рівня: щорічний Міжнародний фестиваль педагогічних інновацій (започатковано з 2009 р.), Національна виставка-презентація «Інноватика в сучасній освіті» (започатковано з 2010 р.). Прикметно, що з 2015 р. Україна стала країною-учасницею Рамкової програми Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020» (від 20.03.2015 р.). Одним із досягнень у відображенні результатів дослідно-експериментальних проектів є розміщення матеріалів експериментальних досліджень в інформаційній мережі Internet (на авторських сайтах педагогічних працівників, освітніх установ). Для підтримки інноваційних пошуків педагогічних кадрів, поширення передового педагогічного досвіду і популяризації вагомих досягнень учителів-новаторів із 1995 року започатковано організовано проведення щорічного Всеукраїнського конкурсу «Учитель року».

Організація заходів такого типу сприяє узагальненню і всебічному висвітленню досвіду інноваційної діяльності навчальних закладів, презентуванню здобутків і напрацювань окремих освітян чи колективів, пов'язаних із упровадженням інформаційних, телекомунікаційних, комп'ютерних систем. У ході наукових обговорень визначаються ключові проблеми подальшого удосконалення освітніх процесів у навчальних закладах різних типів.

Серед *актуальних дослідно-експериментальних проектів*, що здійснюються у навчальних закладах м. Києва визначаємо наступні:

нововведення в засобах навчання (наприклад, «Проектування змісту і структури ЕНКК для учнів початкової школи», «Розвиток проектної компетентності учнів засобами інтерактивного навчання», «Формування національної-патріотичної свідомості учнів засобами аерокосмічної освіти» та ін.); інноваційні інформаційно-телекомунікаційні технології у навчально-виховному процесі («Модель столичного центру відкритої освіти в умовах розвитку інформаційного суспільства», «Віртуальний клас як хмаро-орієнтоване навчальне середовище загальноосвітнього навчального закладу», «Оптимізація інформаційних мережевих ресурсів для забезпечення експериментальної діяльності учнів при вивченні природничих наук» та ін.); інноваційні технології управління навчальним закладом (наприклад, «Школа повного дня», «Розвиток освітнього простору білігвального навчального закладу в умовах трансформаційних змін», «Формування організаційної культури педагогічного колективу гімназії», «Створення та реалізація інноваційної моделі навчально-виховного об'єднання «дошкільний навчальний заклад-спеціалізована школа I-II ступенів-ліцей-коледж-вищий навчальний заклад», «Управління організаційно-педагогічною культурою збереження здоров'я учнів у ЗНЗ» та ін.); науково-методичне й організаційне забезпечення інтегрованого навчання дітей із особливими потребами (наприклад, «Психолого-педагогічне управління навчальною діяльністю соціально занедбаних учнів та учнів із затримкою психічного розвитку в умовах середньої загальноосвітньої школи», «Соціально-педагогічні аспекти організації інклюзивної освіти дітей із вадами слуху в умовах початкової школи», «Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами (вадами мовлення) через упровадження інклюзивної освіти» та ін.); інноватика у співпраці освіти з установами науки, техніки, культури, бізнесу («Допрофесійна та допрофільна підготовка учнів в медичних профільних класах та класах з поглибленим вивченням природничих наук в умовах співпраці загальноосвітнього навчального закладу, вищого навчального закладу та закладу охорони здоров'я», «Упровадження моделі громадсько-активної школи

в загальноосвітньому навчальному закладі», «Використання елементів музейної педагогіки в навчально-виховному процесі сучасного ДНЗ» тощо); інновації у створенні та упровадженні сучасних технічних та комп'ютерних засобів навчання, навчального обладнання – наочно-лабораторні, програмно-педагогічні засоби навчання та інформаційні системи («Модель методичного Центру відкритої освіти з програмування та веб-дизайну в середній школі», «Упровадження елементів дистанційного навчання школярів середніх загальноосвітніх навчальних закладів м. Києва» та ін.).

Цікавою є географія проведення дослідно-експериментальних робіт регіонального рівня, що відображено на рис. 2.

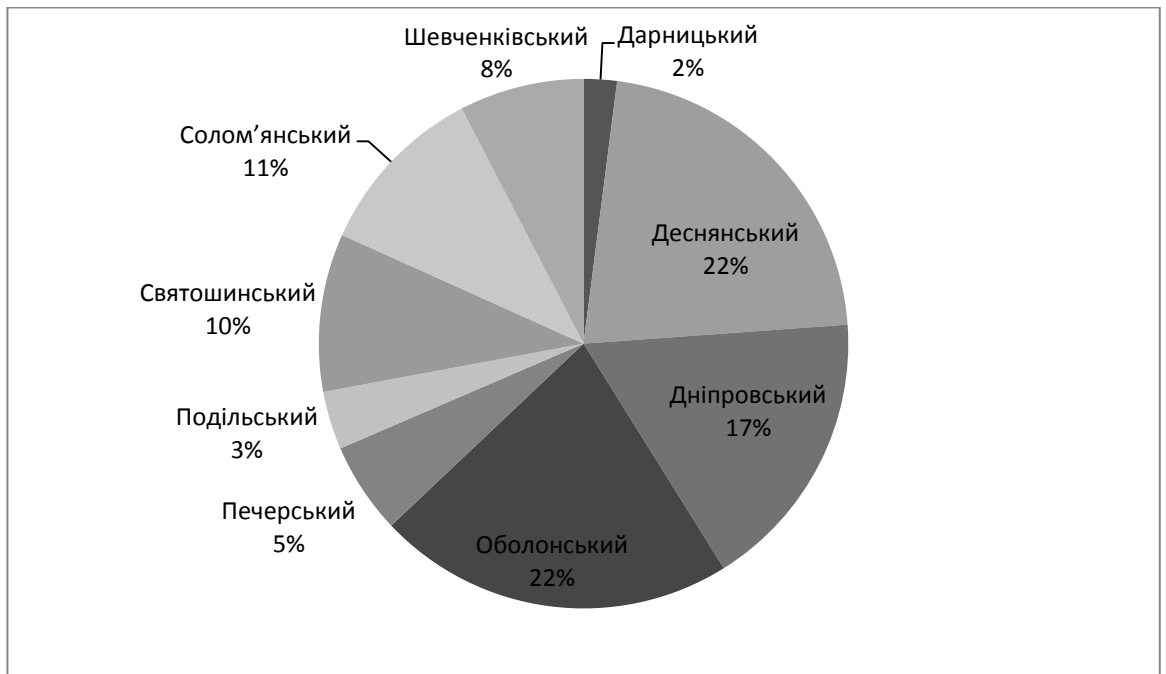

Рис. 2. Географія проведення дослідно-експериментальних робіт регіонального рівня у дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладах м. Києва (за районами)

Вивчення стану географічного поширення дослідно-експериментальної роботи регіонального рівня у дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладах м. Києва дає підстави стверджувати, що кількість проведення експериментальних досліджень обумовлена такими важливими факторами:

- високим рівнем внутрішньої і зовнішньої мотивації педагогічних працівників навчальних закладів (моральне, фінансове забезпечення ініціаторів

дослідно-експериментальної роботи з боку адміністрації навчального закладу, району м. Києва);

- наявністю у навчальному закладі необхідного навчально-методичного, матеріально-технічного і кадрового забезпечення, сприяттям науково-дослідної лабораторії експериментальної педагогіки та педагогічних інновацій Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, відділів освіти у питаннях запровадження дослідно-експериментальної роботи.

Науково-педагогічні та педагогічні працівники Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету здійснюють науково-методичний та організаційний супровід дослідно-експериментальних проектів регіонального рівня, а працівники науково-дослідної лабораторії експериментальної педагогіки та педагогічних інновацій мають безпосереднє відношення до здійснення науково-методичної підтримки.

Активізація педагогічних колективів загальноосвітніх навчальних закладів Деснянського, Дніпровського й Оболонського районів щодо здійснення дослідно-експериментальної роботи обумовлена насамперед як розумінням соціокультурних запитів громадськості та потреб учнів, батьків, учителів, навчального закладу, району, міста (наприклад, щодо кількості педагогічних експериментів, упровадження актуальних новотворів – відкритої освіти, інклюзивної освіти, дистанційного навчання, білінгвальних моделей, викладання курсу «Християнська етика в українській культурі» в 5-9 класах, забезпечення неперервності у розвитку інтелектуально обдарованих дітей) тощо), так і усвідомленням необхідності забезпечення конкурентоспроможності навчальних закладів віддалених районів, зростанню їх престижу за рахунок оновлення структури і змісту освітнього простору, використання альтернативних методик, новітніх технологій, засобів навчання. Позитивний резонанс дослідно-експериментальної роботи відмічається і в аспектах підвищення рівня навчальних досягнень учнів і зростання професійної майстерності педагогів (що засвідчує участь педагогів у конференціях,

семінарах, кількість і рівень науковості їхніх публікацій) таким чином забезпечує прогрес як кожного вчителя, так і навчального закладу в цілому.

Саме на основі використання досягнень педагогічної інноватики помітним є вдосконалення форм навчання (дистанційне, модульне, мультимедійне, мультипрофільне, інтерактивне, відкрите, змішане навчання та ін.), трансформація методів викладання навчальних дисциплін, акцентуація уваги на інтерактивних, інформаційно-комунікаційних технологіях, психотерапевтичних засобах тощо), оновлення стратегічних напрямів і змісту освіти, оптимізація структури, форм і методів управління закладом освіти (нові навчальні предмети варіативної частини, модельні структури та ін.).

Однак, як показує аналіз досвіду навчальних закладів м. Києва у проведенні дослідно-експериментальної роботи ключовими проблемами залишаються:

- порушення положень чинних нормативних документів, що виявляються в оформленні заявок, програм здійснення дослідно-експериментальної роботи, послідовності проведення педагогічних експериментальних досліджень, виборі і виконання діагностувальних зрізів, підготовці звітних матеріалів і висвітленні результатів експерименту;
- недостатність уваги до наукового обґрунтування і популяризації як інноваційних ідей, так і досягнень дослідно-експериментальної роботи;
- відсутність інноваційності і відстоювання традиційних моделей, форм, технологій і засобів організації освітніх процесів, псевдоінноваційність;
- низький науково-методичний рівень оформлення матеріалів дослідно-експериментальних робіт;
- формальний підхід до виконання роботи.

Серед основних причин наявності зазначених проблем – відсутність належної підготовленості педагогічних працівників до проведення дослідно-експериментальної роботи, що підтверджено результатами моніторингу. На запитання: «Чи потребуєте Ви науково-методичної підтримки у здійсненні дослідно-експериментальної та інноваційної діяльності?» 30,8 % (заступників

директорів) і 85,4% (вчителів) відповіли ствердно, 59,6% (заступників директорів) зазначили, що потребують частково (з окремих питань) і 14,6% (заступників директорів) і 9,6% (учителів) вважають достатнім власний рівень підготовленості до успішного виконання завдань дослідно-експериментальної та інноваційної діяльності. Формалізм у реалізації інноваційної діяльності притаманний у тих навчальних закладах, на базі яких було зніційовано проведення дослідно-експериментальної роботи без урахування індивідуальних потреб педагогічного колективу закладу та з ігноруванням процесу визначення суперечностей між:

- формуванням якісно нової моделі суспільства з новою філософією життя, потребою держави в освічених спеціалістах із високим рівнем культури, мобільності, творчості, адаптивності до соціально-економічних змін і недостатнім рівнем усвідомлення функцій інновацій в освіті;
- необхідністю впроваджувати нові знання, використовувати сучасні способи передачі інформації, застосовувати інноваційні освітні технології й низьким рівнем як психолого-педагогічної підготовленості вчителів, так і недостатніми економічними можливостями впровадження інновацій;
- масштабним поширенням інновацій у всіх галузях господарства та недостатньою розробленістю організаційного механізму їх провадження в освітній діяльності.

Наведений перелік невідповідностей можна продовжувати. Особливо, якщо аналізувати окремі дослідно-експериментальні проекти, які, окрім загальних, мають свої особливості функціонування.

Серед причин низького рівня науково-методичного оформлення матеріалів дослідно-експериментальних робіт невизначеність механізму співпраці навчальних закладів, управліннями районних відділів освіти, Інституту післядипломної педагогічної освіти та інших установ, що здійснюють керівництво та координацію наукової, дослідно-експериментальної та інноваційної діяльності в області. Трапляються випадки, коли представники академічних установ, ініціюючи проведення дослідно-експериментальних

робіт, зміщують акценти у бік теоретико-методологічних аспектів, применшуючи таким чином прикладне спрямування розвитку науки.

Відсутність чи недостатність уваги працівників районних відділ освіти до експертиза матеріалів дослідно-експериментальної діяльності навчальних закладів спричиняє низький рівень проведення експериментальних досліджень.

Висновки. Зважаючи на виділені проблемні питання в організації інноваційної та дослідно-експериментальної роботи у навчальних закладах м. Києва, було визначено перспективні завдання, що сприятимуть підвищенню якості дослідно-експериментальної роботи регіонального рівня:

- активізація творчих груп педагогічних і науково-педагогічних кадрів із питань здійснення науково-методичного супроводу та координації дослідно-експериментальної роботи у навчальних закладах м. Києва, що передбачає проведення інтелектуальних форумів, науково-практичних конференцій, методичних семінарів, тренінгів, майстер-класів тощо, які забезпечать зростання поінформованості спеціалістів щодо інноваційної освітньої діяльності, поглибленню розуміння функцій інновацій в освіті;

- проведення виїзних засідань експертної комісії до навчальних закладів, які успішно провадять дослідно-експериментальну роботу обумовить підвищення рівня психолого-педагогічної підготовленості вчителів до впровадження освітніх інновацій у власній діяльності;

- сприяння ефективній дослідно-експериментальній роботі педагогічних колективів навчальних закладів, методичних об'єднань, творчих груп, шкіл педагогічної майстерності, авторських творчих майстерень, шляхом організації та проведення постійно діючого семінару «Сучасні інновації в освіті»;

- організації заходів регіонального рівня по обміну досвідом щодо проведення дослідно-експериментальної роботи між навчальними закладами різних районів столиці та і міст України;

- удосконаленню процесу трансформування наукових ідей у практику роботи шкіл, пошуку шляхів підвищення якості безперервного

навчання педагогічних працівників, розвиток їх професійної майстерності, формування навичок науково-дослідницької роботи.

Успішне виконання означених завдань сприятиме масштабному поширенню інновацій в освіті, розробленню та теоретичному обґрунтуванню універсальної моделі і локальних організаційних механізмів провадження дослідно-експериментальної роботи в освіті для забезпечення успішності інноваційного розвитку освітнього простору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Акмалдінова О. М. Інформаційні технології як навчальний засіб // Проблеми освіти: наук. зб. – К. : Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, 2008. – № 52. – С. 16-21.
2. Базиль Л. О. Інноваційні технології у літературознавчій підготовці майбутніх учителів української мови і літератури / Л. О. Базиль // Инновационные технологии в образовании: Материалы VIII Международной научно-практической конференции «Инновационные технологии в образовании», 27-29 сентября 2012 г., г. Ялта. – Сборник статей. – Ялта : РВВ КГУ, 2012. – С.207-215.
3. Базиль Л. О. Інновації у формуванні літературознавчої компетентності майбутніх словесників / Л. О. Базиль // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка / [ред. кол. : Сбруєва А. А. (гол. ред.) та ін.]. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – Вип. 6(24). – С. 391-402.
4. Базиль Л. О. Педагогічні інновації в системі сучасної освіти / Л. О. Базиль // Освітній простір. Глобальні, регіональні та інформаційні аспекти: Науково-методичний журнал Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області. – Чернівці: Наші книги, 2014. – Вип. 17 (12). – С.11-17.
5. Гуржій А. М. Інноваційна діяльність в Україні : монограф. / А. М. Гуржій, Ю. В. Каракай, З. О. Петренко та ін. – К. : УкрІНТЕІ, 2007. – 144 с.

6. Даниленко Л. І. Управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах : монограф. / Л. І. Даниленко. – К. : Міленіум, 2004. – 358 с.
7. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред. П. Ю. Сауха. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с.
8. Кремень В. Г. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монограф. / за ред. В. Г. Кременя. – К. : Пед. думка, 2008. – 472 с.
9. Управління інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу: модулі, соціокультурні процеси, технології: наук-метод. посіб. / [Л. М. Калініна, А. Ф. Остапенко, В. В. Лапінський, В. В. Літвинчук, В. В. Рогоза та ін.]; за наук. ред. проф. Л. М. Калініної. – Київ – Володимирець: 2011. – 560 с.
10. Слостенин В. А. Педагогика: инновационная деятельность / В. А. Слостенин, Л. С. Подымова. – М. : ИЧП «Изд-во Магистр», 1997. – 224 с.

Реалии инновационного развития общеобразовательных учебных заведений г. Киева

В статье освещены основные достижения и проблемные моменты в организации и проведении опытно-экспериментальной работы в учебных заведениях г. Киева, что целостно формируют общее представление о состоянии инновационного развития столичного образовательного пространства. Описаны динамика и география проведения экспериментальных педагогических исследований регионального уровня за период с 2013 до сегодняшнего дня. Обоснованы отдельные механизмы инновационного развития столичного образования на основе изучения реалий внедрения педагогических новшеств в образовательную практику, выделение факторов активности учебных заведений в проведении опытно-экспериментальной работы.

Ключевые слова: опытно-экспериментальная работа; образовательные инновации; инновационное развитие общеобразовательных учебных заведений; инновации

The realities of innovation development of secondary schools of Kyiv

The article highlights the main achievements and the problematic aspects in the organization and carrying out experimental work in the educational institutions of Kiev, that the integrity of the overall shape of the state of innovation development of the capital's educational space. We describe the dynamics and geography of experimental educational research at the regional level for the period from 2013 to the present day. Grounded individual mechanisms of innovative development of the capital formation through the study of the realities of implementation of pedagogical innovations in educational practices, the allocation factors of activity of educational institutions in the conduct of experimental work.

Keywords: experimental work; educational innovations; innovative development of educational institutions; innovation